

“Faig servir el pis interior com a metàfora d’un món macrocòsmic i microcòsmic”

Borja Bagunyà (Barcelona, 1982), autor del recull *Defensa pròpia*, premi Mercè Rodoreda del 2007, publica a Empúries un altre recull de narracions, *Plantes d’interior*.

—El lector ha de pensar que la paraula *interior* del títol té relació amb el fet que tots els contes interioritzen els personatges?

—El títol ve de la idea inicial del llibre, una nota que vaig escriure quan tenia 16 o 17 anys i que deia: “Titular alguna cosa ‘Barcelona’ i que passi tot en interiors.” La idea d’interior, la metàfora del pis interior, la llegia a tres nivells. Primer, com allò que és, l’escenari de totes les històries, tret d’una. I, a partir d’aquí, tot allò que hi passi ha de poder-se llegir en dues dimensions, una de macrocòsmica, és a dir, la de l’exterior, la social, i una altra de microcòsmica, que com molt bé dieu fa referència a l’interior dels personatges i a una dimensió de la literatura.

—A quina?

—Pretenia treballar la metàfora interior com un espai d’encaix entre la dimensió metaliterària i l’exterior, com des de la imatge del pis interior podia escriure històries que podien ser llegides metaliteràriament i socialment alhora. Ho dic perquè normalment són coses oposades.

—Els personatges reflexionen i reflexionen. Sovint es contradueixen. És l’ús de l’expressió desenfrenada per a conèixer la persona i una crítica contra la xerrameca?

—Sí. Molts d’aquests personatges comencen des d’un ús ingenu, instrumental, del llenguatge, però els passa això que dieu, que el llenguatge els construeix i els allunya d’allò que volen dir. Per tant, com més parlen més senten la necessitat de continuar parlant per a corregir els errors implícits del llenguatge, o per a fer algun matís. Com més parlem més ens traïm. És la tensió entre neurosi i confiança en el llenguatge.

—Fins i tot podeu arribar a construir dues versions de la mateixa situació segons com s’expressa el personatge.

—Exacte. Aquí hi ha una qüestió que em sembla molt important, que és com escriu el segle XXI fent-se càrrec del segle XX. Podem eludir el segle XX i tornar a una escriptura vuitcentista, actualitzada, amb aquesta confiança epistemològica que el

TINA BAGUE

Borja Bagunyà publica a l’Editorial Empúries el recull de narracions *Plantes d’interior*.

llenguatge ens permet de conèixer el món i no preocupar-nos més. O podem fer-nos càrrec de què ha passat al segle XX i, partint d’aquesta desconfiança epistemològica, entendre que és el llenguatge que construeix el món. És a dir, que parlar del món és crear-lo. Les diverses versions posen en evidència que l’única certesa que tenim com a lectors de ficció és el moviment de les paraules. Creem la il·lusió que aquestes paraules es refereixen a un món, però en realitat el funden. I la metaliteratura apareix perquè ens fem càrrec que tot és escrit per algú.

—No n’abuseu pas, de la metaliteratura, no es fa gaire evident.

—No tota metaliteratura ha de recórrer a l’omnisciència dolorosa i incòmoda del narrador que recorda tothora que això és escrit per algú, com feia la dels 60 i els 70. Però tampoc no es pot ser ingenu i per això he buscat la manera d’incloure la consciència de la dimensió problemàtica del llenguatge, com és la coexistència de diverses versions.

—També feu servir el recurs de matisar l’expressió, la digressió, amb recursos com el parèntesi, és a dir, l’incís.

—Això té a veure amb un aspecte que m’interessa molt, el de convertir la lectura del text en una experiència que participi del sentit del conte. Que el conte no proposi al lector una actitud contemplativa i al final se’n preguntí el sentit, sinó que la pròpia experiència de lectura, si és confusa, accelerada o producte una mica d’aquelles digressions i matisos, sigui un element constructiu de la història. El text apareix com a problema, com a matèria de la història, no com a vehicle de designació d’alguna cosa que és mes enllà d’ell.

—Alguna vegada demaneu al lector que us segueixi a les palpentes. Sou conscient del risc que això comporta?

—Sí, el risc m’interessa perquè escriure és una feina apassionant que inclou la possibilitat de fracassar. Adorno deia que perquè hi hagi coneixement en literatura hi ha d’haver un moment de no-comprensió, de resistència a la comprensió. Per què? Perquè només així podem aprendre de veritat alguna cosa nova. Això pot sonar a excuses de mal pagador, o el valor d’assumir un risc estètic narratiu.

Lluís Bonada